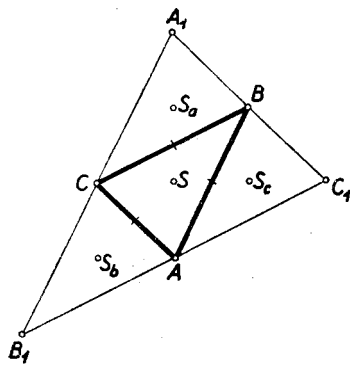

I. megoldás. Először belátjuk, hogy ha egy rácspontot egy másik rácspontra, vagy pedig két rácspont összekötő szakaszának felezőpontjára tükrözzük, akkor a tükrökép rácspont. Tudjuk ugyanis, hogy ha az A pontot B -re tükrözzük a C ponthoz jutunk, akkor A és C megfelelő koordinátáinak összegei a B pont megfelelő koordinátáinak kétszeresével egyenlők. Két rácspont összekötő szakaszának felezőpontjáról tudjuk tehát, hogy koordinátáinak kétszeresei egész számok. Még inkább igaz ez egy rácspontra, hiszen egész számok kétszeresei is egész számok. Ha most egy rácspontot ilyen pontra tükrözzük, akkor megállapításunk értelmében a tükrözött rácspont és a tükrözéssel nyert pont megfelelő koordinátáinak összegei egész számok. A tükrözéssel kapott pont tehát rácspont, mert koordinátái egész számok különbségei.

Tekintsük most már a feladatban szerepeltetett ABC háromszöget, s az ennek belsejében levő S rácspontot. Tükrözzük mind e pontokat az $ABC\Delta$ oldalainak felezőpontjaira (6. ábra).

6. ábra

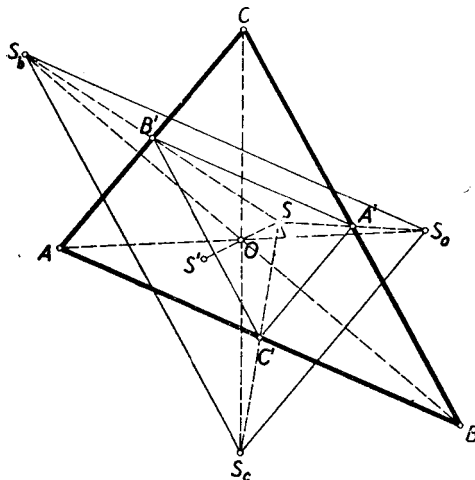
Valamennyi kapott pont rácspont. A kapott csatlakozó A_1BC , AB_1C , ABC_1 háromszögek belsejében van rendre az S -ből tükrözéssel nyert S_a , S_b , S_c rácspont. E háromszögek belsejében több rácspont nincs, mert ha pl. az $A_1BC\Delta$ még egy rácspontot tartalmazna, akkor ezt BC felezőpontjára tükrözve az $ABC\Delta$ -ön belüli második rácsponthoz jutnánk.

Tükrözzük most az A_1 rácspontot S_a -ra. Az így kapott rácspont az $A_1B_1C_1$ belsejében van, mert az A_1 pontból való kétszeres kinagyítás az $A_1BC\Delta$ -et az $A_1B_1C_1\Delta$ -be, az S_a pontot pedig a szóban forgó rácspontba viszi. Ez a rácspont tehát az S , S_a , S_b , S_c rácspontok valamelyikével azonos, hiszen a fentiek szerint az $A_1B_1C_1\Delta$ belsejében nincs más rácspont. Minthogy S_a -ra tükröztünk, S_a maga nem lehet ez a tükrökép. Bizonyítjuk, hogy S_b és S_c sem lehet. Elegendő ezt pl. S_c -re bizonyítanunk. Az AS szakasz tükröképe BC és AB felezőpontjára az A_1S_a és BS_c szakasz. E szakaszok tehát AS -sel, s így egymással is párhuzamosak és egyenlők. Ezért $A_1S_aS_bB$ paralelogramma, és S_c valóban nem lehet A_1 -nek S_a -ra vonatkozó tükröképe.

Beláttuk így, hogy A_1 -nek S_a -ra vonatkozó tükröképe csak az S rácspont lehet. Ebből az következik, hogy A_1 , S_a , S egy egyenesen van. Ez az egyenes áthalad SS_a és BC közös felezőpontján, tartalmazza tehát A_1 -nek e felezőpontra vonatkozó tükröképét, az A pontot is. Eszerint S rajt van az $ABC\Delta$ A -ból induló súlyvonalán. Az A , B , C pontok szerepének azonossága miatt rajta van akkor a másik két súlyvonalon is, ezért S az $ABC\Delta$ súlypontja.

II. megoldás. Felhasználjuk az első megoldás első bekezdésében kimondottakat. Eszerint egy rácspontból való kétszeres kinagyítás minden rácspontot rácspontba visz.

Legyen ismét S a szerepeltetett $ABC\Delta$ belsejében levő rácspont. Az S pontnak e háromszög középvonalai által alkotott $A'B'C'\Delta$ belsejében kell lennie (7. ábra), mert ha pl. az $AB'C'\Delta$ tartalmazná az S pontot, akkor az A pontból való kétszeres kinagyítás S -et az $ABC\Delta$ által tartalmazott újabb rácspontba vinné.

Az S pontot az A' , B' , C' pontokra tükrözve az S_a , S_b , S_c rácspontokat kapjuk. Az AS_a , BS_b , CS_c szakaszoknak közösen O felezőpontjuk van. Ezt pl. az AS_a és BS_b szakaszokra abból következtetjük, hogy ABS_aS_b paralelogramma, hiszen AB és S_aS_b párhuzamosak és egyenlők, mert mindkettő az $A'B'$ szakasznak (C -ből, ill. S -ből való) kétszeres kinagyításával keletkezik.

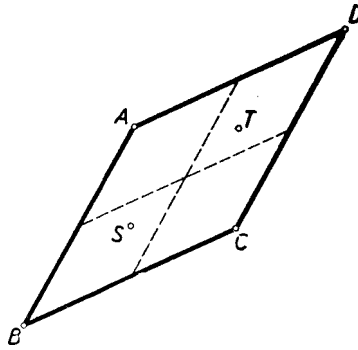
Az S pontnak O -ra vonatkozó tükörképe egy S' rácspont. Minthogy S az $A'B'C'\Delta$ -ben, tehát még inkább az $S_aS_bS_c\Delta$ belsejében helyezkedik el, azért S' e háromszög O -ra vonatkozó tükörképében, az $ABC\Delta$ -ben van. Minthogy azonban ebben a háromszögben csak egyetlen rácspont van, kell, hogy S egybeessen S' -vel, tehát O -val is.

Ezek szerint az AS , BS , CS egyenesek azonosak az SS_a , SS_b , SS_c egyenesekkel, tehát áthaladnak az A' , B' , C' pontokon. Ezek az egyenesek tehát az ABC súlyvonalai, és S a súlypontja.

III. megoldás. Háromszögünket egyik oldalának felezőpontjára tükrözve paralelogrammához jutunk. E paralelogramma belsejében tartalmazza a háromszögünk belsejében levő rácspontot és annak tükörképét, több rácspontot azonban nem. Ezt már az első megoldás bevezető részében is beláttuk. Elég ezért a következő állítást bizonyítanunk.

Ha egy paralelogramma csúcsai rácspontok, a határán több rácspont nincs, és belsejében két rácspont van, akkor ezek a paralelogrammának egy átlóján vannak, s azt harmadolják.

Először azt látjuk be, hogy egy paralelogramma belsejében levő ponthoz mindig található a paralelogrammának olyan csúcsa, hogy az e csúcsból való kétszeres kinagyítás azt a pontot a paralelogrammához tartozó pontba viszi. Ez nyomban következik abból, hogy a paralelogrammát két középvonala négy paralelogrammára bontja, és ezeknek mindegyike egy-egy csúcsból kétszeresre nagyítva a teljes paralelogrammába megy át. Tekintsük most már az állításunkban szerepeltetett paralelogrammát, és az ennek belsejében elhelyezkedő S és T rácspontokat (8. ábra).

8. ábra

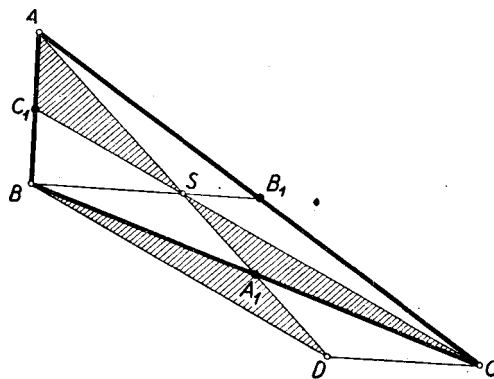
Nem szerepelhet ezek között a paralelogramma középpontja, mert akkor a másiknak erre vonatkozó tükörképe a paralelogramma belsejében elhelyezkedő harmadik rácspontot adna.

Az előre bocsátottak szerint a paralelogramma egyik B csúcsának S -re vonatkozó tükörképe a paralelogrammához tartozik. Ez a tükörkép nem lehet a paralelogrammának csúcsa, mert S nincs a paralelogramma határán és nem azonos a paralelogramma centrumával. Kell tehát, hogy e tükörkép a T pont legyen.

Ugyanígy adódik, hogy egy D csúcsnak T -re vonatkozó tükörképe S -sel azonos. Ezzel beláttuk, hogy S és T harmadolják a BD szakaszt. BD a paralelogrammának csak átlója lehet, hiszen S és T nem lehet a paralelogramma határán. Ezzel állításunkat bizonyítottuk.

IV. megoldás. Ismét támaszkodunk az első megoldás első bekezdésében kimondottakra.

A feladatban szereplő $ABC\Delta$ -et súlyvonalai hat háromszögre bontják (9. ábra).

9. ábra

Az $ABC\Delta$ belsejében levő egyetlen rácspontot e hat háromszögnek legalább egyike, pl. az $AC_1S\Delta$ belsejében vagy határán tartalmazza, nem lehet azonban e rácspont az AC_1 szakaszon. Az A pontból való kétszeres kinagyítás ezt a rácspontot olyan újabb rácspontba viszi, amelyik az $AC_1S\Delta$ kinagyításával kapott $ABD\Delta$ -ben vagy annak határán van, de nincs az AB szakaszon. Minthogy az $ABC\Delta$ nem tartalmazhat belsejében második rácspontot, az újabb rácspontnak az $A_1BD\Delta$ -ben vagy annak határán kell lennie, de B -vel azonos nem lehet. Ha most ezt a háromszöget az általa tartalmazott rácsponttal együtt az A_1 pontra tükrözzük, azt kapjuk, hogy az $A_1CS\Delta$ -ben vagy annak határán van egy C -től különböző rácspont. Ez a rácspont csak az $ABC\Delta$ -ben levő egyetlen, $AC_1S\Delta$ által is tartalmazott rácspont lehet. Ez az egyetlen rácspont azonos tehát háromszögünk S súlypontjával, hiszen az AC_1S és A_1CS háromszögeknek nincs más közös pontja.

Megjegyzés. A harmadik feladat állításának térbeli megfelelője nem igaz: van olyan tetraéder, melynek csúcsai rácspontok, határán nincs több rácspont, és belsejében egyetlen, a tetraéder súlypontjától különböző rácspont van. Így pl. az $A(0, 0, 0)$, $B(1, 0, 0)$, $C(0, 1, 0)$, $D(2, 2, 5)$ csúcsok által adott tetraéder csak az $R(1, 1, 2)$ rácspontot tartalmazza belsejében, és ez a tetraédernek nem súlypontja.